

FALKÖPINGS TIDNING

Tisdagen den 16 september 1958

Spelemän 10-årsjubilerade med spelmansstämma och medaljering

Med genuin spelemansglädje delade 85 folkdräktsklädda spelmän i söndags med sig av sitt stora förråd av gamla låtar till allmänheten i Falköping. Västergötlands spelemansförbund celebrerade sitt 10-årsjubileum med en spelmansstämma i Planteringsförbundets park, som avlyssnades av en talrik åhörarskara med landshövding Bertil Fallenius som hedersgäst.

De 85 spelmännen kom i första hand från Västergötland men även från Södermanland, Närke och Göteborg. Och som sig bör när spelmän kommer samman blev musiken det centrala. Men inför 10-årsdagen ville förbundet också hedra de medlemmar som lagt ner särskilt stor möda på att teckna ner och samla den västgötska folkmusiken. Förtjänstmärken och belöningar utdelades av landshövding Bertil Fallenius till hrr Ivar Hallberg, Tråvad, Yngve Laurell, Stockholm, född i Sjögersta, Nils Löfgren, Malmö, tidigare Eggby, och musiksergeant Ove Green, Skövde.

Landshövdingen hyllade också förbundet i sin helhet.

— Västergötland är ett gammalt kulturlandskap, sade han, och folkmusiken har gamla anor här. Spelmännen förekommer redan i den gamla västgötalagen, där det stod: »Slår någon spelman ligge han ogill». Men inställningen till spelmän har förändrats, försäkrade landshövdingen, och uppskattningen av er har blivit en helt annan. Intresset för folkmusiken har vuxit och vi vet att det går en rak linje genom den fram till Grieg och Peterson-Berger. Jag hoppas att förbundet inte måtte förtrötts i sin kulturbevarande gärning så att även kommande generationer får del av vad vi ärvt från de gamla.

Landshövding Bertil Fallenius fäster förbundets förtjänstecken på prof. Yngve Laurell, Stockholm, som gjort en rad uppteckningar av västgötsk folkmusik. T. h. ses nyckelharppspelaren Ivar Hallberg, Tråvad.

Folkmusik — kulturarv

Om det stora kulturarv gamla spelmän lämnat efter sig i sina låtar, talade också förbundets ordf. Arvid Johansson, Örlen, i sitt hälsningsanförande.

— Vi försöker återuppliva vad de gamla spelmännen i vårt landskap lämnat efter sig, sade han. Vi har många medlemmar som bidragit till bevarandet av den västgötska folkmusiken genom nerteckningar av gamla låtar.

Till dem som i första hand bidragit till bevarandet av landskapets folkmusik hör prof. Yngve Laurell. Han har gjort en rad uppspelningar hos gamla spelmän och han kåserade om några av dem. En gammal klarinettist, som bodde på Mössebergs sydsluttning mindes han särskilt.

— När jag blåser i klarinetten, hade den gamle mannen berättat, så stannar folk på gä-

Spelemän...

Forts. fr. sid. 3

torna ända nere i Göteborg och lyssnar och undrar vem det kan vara som spelar så vackert. Dom kan ju inte veta att det är jag.

Men, som sagt, musiken var ändå det viktigaste under spelmansstämman och de olika spelmanslagen lät höra låtar från sina olika hemorter, glada gånglåtar, festliga brudmarscher, bugande och sprittande valser och polskor.

En särskild historia hade Skams polska, som spelades av stämmans musikledare Nils Löfgren, som för övrigt gett ut ett häfte med 50 västgötalåtar, och Rune Hellman, Karlsborg. Den är komponerad av en gammal spelman, som satte sin ära i att uppvakta varje brudpar med en ny låt. Men så kom det en dag när inspirationen tröt. Spelmannen försökte med det beprövade medlet att gå ner till bäcken vid fullmåne, sätta sig på bron och låta stövlarna dingla i vattnet. Men inget hjälpte och då bad spelmannen i sin förtvivlan om Skams bistånd. Och hjälp fick han, inspirationen kom och polske-låten flög över strängarna. Mannen spelade och spelade och kunde inte komma loss från det förrän folk kom och skar av strängarna på hans fiol. Det blev Skams polska.

... och egna kompositioner

Men spelmännen komponerar låtar själva också efter gammalt mönster. Ivar Hallberg från Tråvad lät på sin nyckelharpa höra sin Brudmarsch från Laske härad och spelade tillsammans med Knut Gustavsson, Tråvad, en polska från hemorten. En vallåt på klarinett, komponerad av Ove Green Skövde, spelades av Åke Axelson, Skara, och yngste mannen i laget, 14-årige Per Sandklef, Varnhem, lät höra Fars gånglåt. Låtar komponerade av Hugo Falk, Varnhem, och Yngve Laurell spelades också.

Spelmansstämman inleddes och avslutades av spelmännen gemensamt med Till budom och sommarens glädje. En sommarglad låt som tog udden av gråvädret.

Musikledare vid spelmansstämman var hr Nils Löfgren, Malmö, t. h. Här är det Västergötlands spelmansförbund som låter höra några av sina egna landskapslåtar.

Efter stämman drog sig spelmännen tillbaka till middag på Rantens hotell. Där hade de samlats på lördagen till jubileumsmiddag, då ordf. Arvid Johansson hälsade välkommen och sekr. Filip Engkvist föredrog en historik. Många hyllningar kom till förbundet på 10-årsdagen och de gästande spelmännen framförde sin genom hr Bertil Rydberg, Örebro.

Kaj